

GHIDUL TUTORELUI LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL LA DISTANȚĂ

1. Cadrul general de organizare a activității tutoriale

Tutoriatul este activitatea centrată pe *rezolvarea nevoilor studenților implicați în procesul de învățământ la distanță*, care stabilește o relație de suport și îndrumare a studenților de către *tutore*.

1.1. Aspecte generale

a) *Scopul tutoriatului* este:

- de a oferi studenților oportunități pentru familiarizarea cu cultura organizațională a Universității, pentru îndeplinirea rolului și responsabilităților pentru interacționarea cu membrii comunității academice;
- de a oferi studenților sprijin pentru a învăța și a utiliza resursele de învățare;
- de a încuraja studenții să își dezvolte propriul stil de învățare pentru a-și construi cariera viitoare;
- de a contribui la dezvoltarea eticii și motivației;
- de a forma atitudini de promovare a gândirii creatoare și inovative în învățământul universitar;
- de a stabili relații de încredere și sprijin între tutore și studenți.

b) *Obiectivele tutoriatului* sunt:

- informarea studenților cu privire la modul de organizare și funcționare a facultății și a traseului lor pentru dezvoltarea carierei;
- sprijinirea metodologică a studenților pentru a rezolva sarcinile de învățare și instruire;
- formarea competențelor de lucru în echipă, dezvoltarea aptitudinilor inovative individuale și a eticii profesionale etc.
- explorarea pistelor metodologice pentru formarea de abilități și competențe noi;

- perfecționarea continuă a resurselor de învățare.

1.2. Aspecte specifice

Concepția prevăzută pentru aplicarea *tutoriatului* la facultățile organizatoare de ID se bazează și pe formularea conținutului specific de asistență și consiliere de la formele de învățământ cu frecvență (IF) și învățământ cu frecvență redusă (IFR).

Potrivit *Standardelor specifice ale ARACIS privind evaluarea externă a calității la Programele de studii universitare de licență și master, la forma de învățământ la distanță și învățământ cu frecvență redusă*, „personalul didactic implicat în activitățile IFR și ID din instituțiile de învățământ superior este format din coordonatori ai programelor de studii, coordonatori de disciplină și personal didactic care conduce seminarii, lucrări practice sau de laborator, îndrumare de proiect, practică de specialitate, tutori și personal didactic auxiliar.”

„Tutorii sunt cadre didactice titulare sau asociate sau specialiști în domeniu care îndeplinesc condițiile legale.”

Dacă procesul de învățământ se desfășoară la toate cele trei forme, se dovedește utilă configurarea concepției specifice integrate pentru *tutoriatul studenților ID*. Se are în vedere proporția de studenți înscriși/înmatriculați, precum și amploarea folosirii tehnologiilor informaționale, respectiv ale metodelor moderne de asigurare a resurselor de învățare și evaluare-examinare.

În conformitate cu normativele ARACIS privind numărul de studenți care formează un grup arondat la un tutore, se procedează la alcătuirea listei specifice cu persoanele ce pot acorda tutoriat la nivelul facultăților/programelor de studii și anilor de studii, la sediile facultăților, în cadrul Centrelor ID/IFR.

Tutorii desemnați pentru asistarea disciplinelor din programul ID posedă cunoștințe de bază în domeniul utilizării mijloacelor electronice de informare și comunicare (navigare pe Internet, e-mail, discuții online).

Reprezentanții Direcției IT organizează periodic instruirii privind tehnologiile e-learning.

Toate cadrele didactice (responsabili ID/IFR, coordonatori/titulari de discipline, tutori) posedă adrese de poștă electronică și își afirmă disponibilitatea de a sta la dispoziție pentru a răspunde întrebărilor studenților pe cale electronică, în vederea îndrumării de la distanță a activităților de studiu ale acestora. Modalitățile de răspundere operativă la întrebări (comunicare operativă) sunt supuse periodic perfecționării.

Disciplinele de studiu ID/IFR au programate activități de consiliere online și

verificare a unor proiecte/referate/exerciții elaborate pe parcursul semestrelor, prilej cu care sunt reținute observațiile și propunerile utile perfecționării în tehnologiile e-learning și ID/IFR.

Site-ul care prezintă referințe despre învățământul la distanță și învățământul cu frecvență redusă din cadrul universității (facultății) are adresa www.spiruharet.ro și conține secțiuni de îndrumare în vederea utilizării eficiente a mijloacelor educaționale electronice, fiind marcate (anunțate) operativ orice modificări operaționale (de procedură) în tehnologiile ID/IFR.

2. Rolul și competențele tutorelui în procesul de învățământ la distanță

Tutorele este cadrul didactic sau specialistul în domeniu care îndrumă studentul pe parcursul unui program de instruire. Îndrumarea se realizează individualizat și/sau în grup, prin întâlniri directe, telefon, poștă electronică sau forme combinate și constă în direcționarea studiului și evaluarea periodică a parcursului academic.

Tutorele are menirea să încurajeze asumarea responsabilității de către student în realizarea sarcinilor sale (de a învăța sistematic după un orar, a realiza lucrările de evaluare pe parcurs etc.) și de a consilia studentul în sensul convingerii că va putea face față programului de studiu și evaluărilor/examenelor.

Tutorele trebuie să aibă următoarele *competențe*:

- *competențe generale*: de a comunica, de a analiza și a rezolva probleme;
- *competențe personale*: de a avea o atitudine pozitivă, de a fi responsabil și de a fi flexibil în relațiile cu studenții;
- *competențe de lucru în echipă*: de a ști să lucreze cu alții și cum să îi coordoneze, de a fi apt să participe la proiecte și sarcini;
- *competențe în informatică*: în utilizarea calculatorului, internetului și tehnologiilor e-learning și ID/IFR.

Tutorele are următoarele *atribuții*:

- sprijină și îndrumă grupul de studenți pentru integrarea în mediul universitar (abordarea surselor de învățare, managementul timpului de studiu și de realizare a lucrărilor de evaluare pe parcurs, înțelegerea conținutului cursurilor și depășirea dificultăților de învățare);
- îndrumă lucrările elaborate pe parcurs de studenți;
- răspunde la întrebările studenților;
- antrenează studenții din grup să participe la comunicarea reflecțiilor privind materialul studiat;
- îndrumă studenții în completarea fișei de feedback și de exprimare sinceră a

opiniilor privind procesul de învățământ;

- întocmește rapoarte către coordonatorul de disciplină;
- întocmește anual fișa de autoevaluare.

3. Modul de comunicare între tutori și cursanți

Comunicarea cu studenții înscriși la învățământul la distanță se realizează individualizat și/sau în grup, prin întâlniri directe, telefon, poșta electronică, forum sau forme combinate și constă în direcționarea studiului și evaluarea pe parcurs.

Sistemele de comunicare cu studenții implică folosirea Internetului, asigurarea sistemului tutorial, respectiv a tutoriatului individual, utilizarea altor mijloace IT.

Tehnologia e-learning prin platforma Blackboard asigură studenților: conturi individuale, participarea la sistemului tutorial, respectiv a tutoriatului individual, utilizarea altor mijloace IT.

Comunicarea directă între tutori și cursanți se realizează:

- cu ocazia derulării activităților *specifice de tutoriat* prin teme de control sau alte activități tutoriale asimilate, cand întâlnirea are loc față în față cu tutorele la sediul facultății, pe baza calendarului disciplinei;
- pe parcursul derulării *activităților asistate* asimilate/considerate activități de laborator când întâlnirea are loc față în față cu tutorele la la sediile Centrelor ID/IFR, pe baza calendarului disciplinei;
- prin e-mail, telefon (inclusiv prin rețeaua gratuită CISCO);
- la solicitarea, după caz, a grupurilor de studenți ID pentru consultații și clarificări ale conținuturilor disciplinelor cu întâlniri multiple între cursanți, tutori și coordonatorul/titularul de disciplină, direct la sediul facultății și/sau online prin telecomunicare multimedia (audio-video).

Pentru fiecare disciplină sunt întocmite liste nominale cu tutori și calendare pentru activități tutoriale și activități asistate, se aduc la cunoștința studenților ID și tutorilor la începutul anului universitar și reprezintă cerințe minimale de comunicare;

Studenții ID sunt încurajați să manifeste ofensivă comunicațională cvasipermanentă, îndeosebi după-amiaza și în zilele de sâmbătă și duminică.

Comunicarea între studenți și tutori se realizează periodic (de cel puțin două ori pe semestru), în week-end-uri de studiu, conform calendarelor disciplinei sau permanent, prin schimburi de mesaje individualizate, utilizând mijloace de comunicare bidirecționale, la care toți studenții trebuie să aibă acces.

Biblioteca virtuală pune la dispoziția studenților informații detaliate și materiale

didactice în format electronic.

Activitățile aplicative asistate (activitățile de laborator, lucrări practice și proiect) se desfășoară conform numărului de ore prevăzut în planurile de la forma de învățământ cu frecvență, fiind obligatorii. Acestea se desfășoară la sediul facultății, sau la organizații cu care Universitatea are încheiate contracte de parteneriat/colaborare.

Pentru programele de studii care implică perfecționarea și confirmarea practică a pregătirii profesionale, planul de învățământ include stagii de practică în unități de profil.

4. Modul de desfășurare a activităților tutoriale și asistate

- Tutorii sunt informați la începutul anului universitar cu privire la calendarul disciplinelor, rolul, atribuțiile și răspunderile pe care le au pentru asistarea procesului de învățare cu studenții ID.

- Se respectă calendarele disciplinelor, orarele, locațiile de întâlnire față în față și online.

- Cadrul didactic titular de disciplină, în calitate de coordonator de disciplină, organizează, conduce și verifică permanent activitatea tutorială și de asistare agregată pe disciplina în cauză, evaluând în conținut, intensitate și calitate, activitățile didactice (studiu individual, temele de control, activitățile de tutoriat, activitățile asistate).

5. Instruirea tutorilor pentru activitățile specifice ID

Programele de instruire a tutorilor, respectiv a întregului personal implicat în procesul de învățământ la distanță urmăresc:

- instruirea și pregătirea personalului didactic în tehnologiile e-learning și ID/IFR, implementate pe platforma de învățământ electronică;

- pregătirea specializată în utilizarea tehnologiilor informaționale;

- instruirea în utilizarea instrumentelor specifice dezvoltării cursurilor în format multimedia și pe pagini web;

- instruirea în aplicarea procedurilor și instrumentelor specifice care facilitează studiul individual al studenților cu mijloace diversificate de studiu, ușor accesibile.

Instruirea generală se realizează folosind procedurile și infrastructura de la Facultăți, Departamentele din Universitatea *Spiru Haret*.

Planificarea, organizarea și coordonarea programelor de instruire revin strategic DIDIFR, DIT și DPPD, iar practic, efectiv la nivel de facultate/program de studii.

Responsabilitatea pentru monitorizarea participării tutorilor la programele de

instruire revine Conducerii facultății și Centrului ID/IFR, respectiv coordonatorilor de programe de studii.

Coordonatorul de program de studii și coordonatorii de disciplină sprijină realizarea planificării tutorilor și participarea acestora la programele de instruire.

5.1. Conținutul Programului de Instruire a tutorilor ID

- Atribuțiile și responsabilitățile tutorelui;
- Configurația generală a Platformei *Blackboard* (rol și funcționalitate);
- Configurația generală a paginii web a programului de studii ID și a disciplinelor de studiu;
- Configurația Centrului ID/IFR care oferă sprijin în activitatea de învățare a studenților prin intermediul dotărilor adecvate: acces la calculatoare, Internet, laboratoare pentru lucrări practice, bibliotecă și spații pentru studiu individual;
- Modalitatea de evaluare pe parcurs a cunoștințelor studenților, a lucrărilor notate de tutor (TC-urilor) și de verificare a completării documentelor de lucru de către tutori;
- Vizualizarea catalogului și a rezultatelor evaluărilor pe parcurs ale studenților privind transferul notelor acordate la disciplinele de studiu;
- Metode și tehnici pedagogice de predare-învățare prin utilizarea Platformei e-learning Blackboard;
- Utilizarea tehnologiilor e-learning și ID/IFR pentru realizarea activităților tutoriale față în față și la distanță;
- Prezentarea resurselor de învățare ale studenților specifice activității de auto-învățare și autoevaluare, oferite atât pe Platforma Blackboard, cât și în format tipărit, respectiv suportul de curs, îndrumarul disciplinei, manuale și cărți de referință, materiale educaționale ajutătoare, produse multimedia, tele-cursuri, utilizarea bibliotecilor virtuale proprii fiecărui program de studii;

5.2. Resursele de instruire ale tutorilor sunt, după caz, cursuri, prelegeri, ghiduri, instrucțiuni pentru tutori și demonstrații practice.

5.3. Calendarul desfășurării Programului de Instruire a tutorilor ID

Instruirea tutorilor se face în perioada octombrie-februarie a fiecărui an universitar și ori de câte ori e necesar.

Modulele de instruire și perfecționare a personalului didactic și auxiliar ID/IFR vizează, în principiu, următoarele teme:

1. Particularitățile formelor de învățământ la distanță și învățământ cu

frecvență redusă comparativ cu învățământul cu frecvență.

2. Elaborarea și tehnoredactarea resurselor de învățare specifice ID și IFR.

3. Metode de comunicare bidirecțională și de evaluare a cunoștințelor studenților specifice ID și IFR.

4. Prezentarea și aplicarea procedurilor, metodologiilor și regulamentelor care vizează în mod direct și indirect activitatea didactică și a personalului auxiliar implicat în procesele educaționale ale ID/IFR.

5. Actualizarea indicatorilor și standardelor de calitate în conformitate cu schimbările cerințelor cadrului instituțional și ale ARACIS.

6. Modul concret de desfășurare a activităților didactice la formele de învățământ la distanță și învățământ cu frecvență redusă.

7. Mecanisme interne de evaluare și asigurare a calității proceselor educaționale la ID/IFR.

8. Aplicarea normelor academice și a teoriilor psihopedagogice și metodice în situații educaționale specifice ID/IFR

9. Cunoașterea modului în care studenții și absolvenții apreciază/evaluatează calitatea proceselor educaționale specifice ID/IFR – importanța feed-back-ului studenților.

Programul de instruire și perfecționare a personalului didactic și administrativ în tehnologiile ID/IFR și e-learning are caracter orientativ, fiind concretizat în Programele anuale și actualizat, după caz, în funcție de cerințele momentului, respectiv de modificările cadrului instituțional și de evoluțiile în dezvoltarea tehnologiilor IDIFR și e-learning.

Activitatea coordonatorilor/tutorilor de discipline și studenților este reflectată în *Rapoartele semestriale* descărcate de pe Platforma Blackboard.

Evaluarea de către studenți a activității coordonatorilor și tutorilor de discipline se face pe baza chestionarelor specifice care se regăsesc în anexele c) și d) ale Procedurii PO(I)-2.

6. Utilizarea platformei e-learning Blackboard în sistemul tutorial ID

Tehnologiile informației și comunicării moderne la Universitatea Spiru Haret sunt la un înalt nivel de performanță și sunt aplicate în mod eficient, punându-și amprenta asupra calității activităților didactice specifice ID/IFR.

Platforma de e-learning implementată la Universitatea SPIRU HARET oferă o gama largă de servicii studenților și cadrelor didactice pentru a sprijini procesul didactic.

Blackboard Learn oferă utilizatorilor o platformă de comunicare și de partajare a conținutului. Principalele servicii oferite studenților de platforma de e-learning Blackboard sunt:

- Serviciul de consultare a cataloagelor de cursuri realizat prin organizarea cursurilor pe fiecare facultate, specializare, an de studiu și semestru. Paginile catalogului permit studenților să caute cursurile prin cuvinte cheie sau pe categorii.

- Serviciul de informare asupra calendarului activităților didactice realizat prin intermediul calendarului, a anunțurilor și a sarcinilor (taskuri) din fiecare curs deschis pe platforma de e-learning. În pagina de acțiuni/ sarcini se pot organiza proiecte și defini priorități pentru sarcini și se poate face analiza evoluției lor.

- Serviciul de alegere a pachetului de limbi în vederea accesării platformei de e-learning.

- Serviciul de personalizare a paginii de start a platformei de e-learning folosind module standard.

- Serviciul de documentare/ învățare realizat prin materiale de curs în format word, txt, pdf, ppt, materiale video. Materialele de curs pot fi organizate în capitole și subcapitole aferente fiecărei săptămâni de lucru în parte.

- Serviciul de organizare a studenților în grupuri prin definirea în platforma de e-learning de grupe. Studenții pot selecta grupul din care pot face parte; fiecare grup poate avea propriul forum de discuții; fiecărui grup i se pot atribui sarcini sau activități specifice.

- Serviciul de autoevaluare realizat de fiecare tutore prin teste de autoevaluare. Testele de autoevaluare cuprind și aplicații și studii de caz. Perioada de desfășurare a acestor teste sunt precizate clar prin informații oferite studenților de fiecare tutore.

- Serviciul de evaluare continuă realizat de fiecare tutore prin teste de evaluare continuă. Perioada de desfășurare a acestor teste sunt precizate clar prin informații oferite studenților de fiecare tutore.

- Serviciul de informare asupra punctelor obținute de studenții participanți la curs în urma rezolvării testelor de autoevaluare și/ sau a testelor de evaluare continuă susținute online.

- Schimburi asincrone de informație realizat prin forumuri de discuții deschise de coordonatorul de disciplină, tutore sau student.

- Schimburi asincrone de informație realizat prin email deschise de coordonatorul de disciplină sau tutore.

- Serviciul de analiză a calității procesului de învățământ realizat prin chestionare online adresate studenților.

Platforma *e-learning Blackboard* din dotarea Universității *Spiru Haret* pune la dispoziție instrumente specifice pentru:

- implementarea în structurile organizatorice ale Universității a ofertei de cursuri și a altor materiale educaționale multimedia auxiliare – în format e-learning;

- administrarea și gestionarea informațiilor privind parcurgerea de către studenți a planurilor de învățământ și a programelor analitice;

- asigurarea activităților tutoriale prin implementarea unui sistem complex de comunicații asincrone.

Platforma asigură oferta educațională în format e-learning și dispune de facilități de integrare a serviciilor în utilizarea mediului de studiu. Cerințele minimale care se îndeplinesc sunt următoarele:

- procedurile de înscriere și selectare a studenților sunt implementate și funcționale;

- se asigură comunicarea asincronă, dintre studenți, profesori/tutori și personalul tehnico-administrativ;

- sunt implementate instrumente specifice pentru înregistrarea, monitorizarea și arhivarea în condiții de securitate a tuturor costurilor aferente serviciilor oferite studenților;

- oferă soluții tehnice capabile să asigure asistența - on-line și off-line – individuală și/sau în grup a studenților;

- dispune de programe specializate, atât pentru colectarea datelor statistice despre studenți, cât și pentru utilizarea acestora în vederea îmbunătățirii serviciilor oferite;

- asigură utilizatorilor avizați din sistem, informații privind apelarea și utilizarea serviciilor educaționale disponibile;

- asigură facilități de: *help on line* privind structura paginii Web pe care este implementat suportul de curs sau tutorial, modul de utilizare a pictogramelor etc;

- asigură accesibilitatea diferitelor resurse de studiu și de comunicații: corespondență, email, discuții în grup asincrone;

- oferă mijloace specifice de evaluare și autoevaluare on-line și/sau off-line a cunoștințelor dobândite de către studenți;

- dispune de facilități de colectare periodică a feedback-ului studenților asupra serviciilor educaționale oferite acestora;

- pune la dispoziția studenților informații detaliate, în format electronic, referitoare la activitățile desfășurate, sau ce urmează să se desfășoare, în cadrul fiecărui curs; informațiile cuprind date suficiente referitoare la cerințele tehnice de acces la platformă, modul de organizare a informațiilor și modalități de evaluare a cunoștințelor.

Pentru buna funcționare a platformei e-learning Blackboard sunt implementate măsuri de monitorizare și intervenție în cazul apariției unor probleme tehnice similare repetate. Personalul implicat în utilizarea platformei dispune de pregătire corespunzătoare pentru a asigura servicii de calitate studenților.

Platforma *Blackboard* include proceduri și instrumente specifice care facilitează studiul individual în ritm propriu, cu mijloace diversificate de studiu, ușor accesibile. Pentru aceasta se are în vedere ca:

- personalul didactic implicat în dezvoltarea, implementarea și utilizarea cursurilor pe platforma de învățământ electronic și utilizarea platformei pe care acestea sunt implementate să fie instruit periodic;

- să fie implementate proceduri pentru testarea pe platformă a unor cursuri noi;

- să fie implementate proceduri privind actualizarea cursurilor și suportului educațional al acestora;

- platforma să dispună de instrumente specifice pentru dezvoltarea și implementarea cursurilor în format multimedia, accesibile prin Internet.

Platforma de învățământ electronică este promovată și gestionată de către Direcția IT din Universitatea *Spiru Haret*, care își asumă responsabilitatea asigurării pregătirii personalului didactic implicat în utilizarea acesteia.

Direcția IT asigură:

- ghiduri, materiale specifice de instruire a personalului didactic în tehnologiile implementate pe platforma de învățământ electronică, precum și acolo unde este cazul, pregătirea specializată în utilizarea acestor tehnologii;

- instruire în utilizarea instrumentelor specifice dezvoltării cursurilor în format multimedia sau pe pagini web.

Rețeaua folosită de către Universitatea *Spiru Haret* permite accesul la platformă al tuturor utilizatorilor înregistrați, indiferent de locul de solicitare a accesului și de tipul de conectare.

Universitatea *Spiru Haret* are în vedere menținerea contractului de licență și mentenanță cu Blackboard Inc. în vederea întreținerii și actualizării permanente a

echipamentelor *hardware* și a produselor *software* specifice platformei de învățământ electronic.

Director DIDIFR,

Conf. univ. dr. Eugen Gheorghiuță